

1978. június 22-én, csütörtökön hajnalban megmozdult a föld Békés megyében. A földrengés központja Békés, ezen belül is nagy valószínűséggel az Élővíz-csatorna volt.

Korabeli beszámolók szerint hat hullámban lehetett észlelni a földrengést ama csütörtökön hajnali fél négytől (egészen pontosan 3 óra 33 perctől) négy óráig. A földlökéseket morajlás kísérte, a legtöbben ettől ijedtek meg igazán. A Richter-skála szerint 4,5 erősségű volt a földrengés. Az álmukból felriadó békésiek házaikból az utcákra menekültek. Személyi sérülés nem történt, de a lakóházaknak mintegy fele valamilyen fokú károsodást szenvedett.

Utórezgések

Az utórezgéseket még a reggeli órákban is lehetett érezni, ezek erőssége 2,7 és 3,7 közötti volt. Szakértők elmondták, hogy hazánkban meglehetősen ritkán fordul elő ilyen rövid időn belül több, közel azonos erősségű földmozgás. Ezen a vidéken ez a 4,5-ös volt az eddigi legnagyobb földrengés. Utórezgés volt másnap, június 23-án pénteken 13 óra 32 perckor, amikor ismét megmozdultak a csillárok a mennyezeten, megcsörrentek az ablakok, nyikorgott a padló. A műszerek ekkor 3-as erősséget mutattak, melynek energiatartalma százszorta volt kisebb, mint a főrengés. Június utolsó napján 8 óra 36 perckor ismét földmozgást észleltek. Erőssége 3,8-as volt, centruma Békés városa. Érezték Gyulán, Békéscsabán és Tótkomlóson is. Békésen az előző rengésben megrongálódott kémények dőltek le, valamint tovább mélyültek a vályogból épült és vert falú házak falainak repedései.

A műszerek még napokon, heteken keresztül jelezték a megélénkült földkéregmozgást ezen a területen. Még október 30-án is arról adott hírt a Magyar Nemzet, hogy az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézet budapesti obszervatóriuma 13 óra 18 perckor 3-as erősségű rezgést érzékelt. Ekkor már károkról nem érkezett jelentés.

Hol volt a június 22-ei rengés centruma?

Szemtanúk elmondása szerint a városon átvezető Élővíz-csatorna „behorpadt”, majd felhabzott, hullámozott. Ebből egyesek arra következtetnek, hogy a mederben (több kilométer mélyen) volt a rengés epicentruma.

A károkról

A földrengés következtében szerencsére emberi életben nem esett kár. Annál nagyobb volt azonban az épületekben keletkezett kár. Sokan már csütörtök reggel felkeresték a biztosítót, hogy bejelentsék kárukat. Szintén megkezdődött a lehullott vakolatok, leomlott kémények, bedőlt tűzfalak törmelékének eltakarítása.

Károk keletkeztek a szolgáltatásokban. Az áram-, gáz-, és vízellátás üzemzavarait az első teendők között igyekeztek orvosolni a szakemberek. A villanyvezeték megrongálódott és három transzformátorban keletkezett kár, de a déli órákra az energia- és ivóvíz-szolgáltatást mindenhol sikerült helyreállítani.

Békés 7000 lakóházából egy sem dőlt össze, de első körben több mint 100 lakást életveszélyesnek nyilvánítottak, onnan a lakókat kiköltöztették. A városi tanács tíz családot iskolai tantermekben helyezett el, mások családtagoknál találtak ideiglenesen otthont, és voltak, akik sátrakban húzódtak meg. Utóbbi olyanoknak is lakóhelyül szolgált heteken keresztül, akik az utóregésektől félve nem mertek bemenni éjszakánként házaikba. A hetekkel későbbi összesítéskor már közel háromszázra tették a lebontandó épületek számát, az utolsó ismert adat már megközelítette a négyszázat.

A végső összesítés a következő: 2000 családi ház kéménye dőlt le, 575 házban repedtek meg a falak, 152 esetben állapítottak meg földmrongálódást és 82 tűzfal sérült meg. Megsérült 245 állami lakás is, 41-ből a lakókat kiköltöztették.

Hol volt a legnagyobb a kár?

Kétségtelen, hogy a legjelentősebb károk Békésen, az akkor 16 ezer lakosú városunkban keletkeztek. A legnagyobb kárt a város három középülete szenvedte el: a 3. számú általános iskola (a későbbi Zeneiskola épülete), a városi művelődési otthon (a Bérház) és a szociális otthon (a mai idősek otthona helyén állott). Az már igen korán látni lehetett, hogy a művelődési ház és a szociális otthon sérülése megakadályozza a további közösségi felhasználást. A művelődési központ épületét napokon belül lezárták. A legszükségesebb iratokat, valamint a dolgozókat átköltöztették. A földszinti eszpresszó, vas-műszaki, játék- és könyvesbolt is átmenetileg máshol keresett helyet magának. Komolyan károsodott a református templom is, melynek felújítása a gyülekezet igen komoly összefogásával volt csak lehetséges. Megsérült a baptista imaház is, később le is kellett bontani, a helyén épült modern épület 1983-ban készült el.

